

Warszawa, 29.04.2026

PETYCJA

Do Pana Prezydenta Karol Nawrocki

Do Pana Premiera Donalda Tuska

Do Ministra Finansów Andrzej Domański

Do Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej Agnieszka Dziemianowicz - Bąk

Do Rzecznik Praw Obywatelskich Marcin Wiącek

"Godność człowieka nie ma stopnia niepełnosprawności. Godność to niezbywalne prawo człowieka."

Działając jako

reprezentując społeczność osób z niepełnosprawnościami oraz ich rodzin, niniejszym składamy petycję o podjęcie działań legislacyjnych w celu realizacji poniższych postulatów .

1. Wprowadzenie dodatku dopełniającego .

Wnioskujemy o wprowadzenie świadczenia socjalnego o zróżnicowanej wysokości , dostosowanej do stopnia niepełnosprawności. Świadczenie powinno być przyznawane na podstawie orzeczeń PZOON zamiennie z orzeczeniami lekarzy orzeczników ZUS, KRUS.

2. Ustanowienie dodatku wspierającego do zasiłku pielęgnacyjnego .

Wnioskujemy o wprowadzenie dodatku kwocie 1 tys zł netto, stanowiącego uzupełnienie zasiłku pielęgnacyjnego . Świadczenie to powinno podlegać corocznej waloryzacji [analogicznie do wzrostu emerytur i rent] .

3. Nowelizacje przepisów o zasiłku stałym

Wnioskujemy o zmianę w ustawie o pomocy społecznej art.37 poprzez : Ustalenie kwoty zasiłku stałego 1229 zł miesięcznie z obligatoryjną coroczną waloryzacją. Wprowadzenie

zasady, że przy wyliczaniu zasiłku stałego **nie uwzględnia się** zasiłku okresowego, pielęgnacyjnego, dodatku mieszkaniowego ani dochodu w rodzinie.

4. Budowa Centralnego Systemu Informacji i Monitoringu

Wnioskujemy o utworzenie przez resort właściwy ds. zabezpieczenia społecznego transparentnego systemu danych o OzN. Postulujemy:

- Nałożenie na gminy obowiązku gromadzenia i publikowania danych o potrzebach i infrastrukturze dla OzN.
- Publikowanie rocznych raportów o sytuacji OzN oraz wdrożenie mechanizmu monitorowania skuteczności podejmowanych działań wspierających.

5. Zapewnienie realnej dostępności konsultacji społecznych

Wnioskujemy o włączanie środowiska OzN w procesy decyzyjne na ich wczesnym etapie. Konsultacje muszą być prowadzone w formach dostępnych (uwzględniających różne rodzaje niepełnosprawności) i odbywać się cyklicznie (minimum raz w roku) na szczeblu ministerialnym.

6. Zabezpieczenie emerytalne opiekunów

Wnioskujemy o przejęcie przez budżet państwa obowiązku opłacania składek emerytalno-rentowych za opiekunów osób z niepełnosprawnościami przez **cały faktyczny okres sprawowania opieki**, bez względu na inne uwarunkowania.

7. Waloryzacja i zrównanie świadczeń pielęgnacyjnych

Wnioskujemy o wprowadzenie corocznej waloryzacji zasiłku pielęgnacyjnego oraz zrównanie jego wysokości z kwotą dodatku pielęgnacyjnego.

Uzasadnienie

Obecny system wsparcia osób z niepełnosprawnościami w Polsce wymaga gruntownej reformy, która odejdzie od modelu jałmużny na rzecz realnego zabezpieczenia podmiotowości i godności obywatela. Brak spójnego systemu informacji oraz niewystarczające środki finansowe prowadzą do marginalizacji i wykluczenia społecznego ogromnej grupy obywateli.

Liczymy na podjęcie merytorycznego dialogu i szybkie wdrożenie proponowanych zmian.

https://www.petycjeonline.com/godno_nie_ma_stopnia_niepenosprawności

Załączniki

Projekt ustawy o dodatku dopełniającym

Projekt ustawy o zasiłku stałym

Art. 4.

1. Organem właściwym do wypłaty dodatku jest organ emerytalno-rentowy (ZUS, KRUS) lub właściwy organ jednostki samorządu terytorialnego, wypłacający dotychczasowe świadczenia.
2. Dodatek wypłaca się co miesiąc, wraz ze świadczeniem głównym.

Art. 5.

Kwota dodatku jest wolna od potrąceń i egzekucji oraz nie wlicza się do dochodu przy ustalaniu prawa do świadczeń z pomocy społecznej.

Art. 6.

Ustawa wchodzi w życie z dniem [data].

Obecnie prawo do dodatku dopełniającego (wynoszącego po waloryzacji ok. **2704,71 zł brutto**) jest mocno ograniczone. Przysługuje on głównie osobom na rencie socjalnej z orzeczeniem o niezdolności do samodzielnej egzystencji.

Projekt rozwiązuje trzy główne problemy:

- **Wykluczenie systemowe:** Łączy orzeczenia ZUS, KRUS i PZOON, kończąc z podziałem na "lepsz" i "gorsze" systemy orzecznice.
- **Dyskryminacja:** Rozszerza wsparcie na osoby, które nie pobierają renty socjalnej, ale mają identyczne potrzeby życiowe.
- **Brak elastyczności:** Wprowadza zasadę proporcjonalności, dzięki czemu wsparcie trafia do każdego ON w stopniu odpowiadającym jego barierom.

UZUPEŁNIENIE PROJEKTU USTAWY (Finansowanie)

1. Środki na wypłatę dodatku, o którym mowa w art. 3, pochodzą z budżetu państwa oraz ze środków **Funduszu Solidarnościowego**, o którym mowa w ustawie z dnia 23 października 2018 r. o Funduszu Solidarnościowym.
2. Minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego dokona corocznej aktualizacji planu finansowego Funduszu Solidarnościowego, uwzględniając prognozowaną liczbę uprawnionych do dodatku dopełniającego.
3. Koszty obsługi wypłaty dodatku przez organy rentowe (ZUS, KRUS) oraz organy samorządowe są finansowane z budżetu państwa w ramach dotacji celowej.

1. Cel regulacji:

Obecny system wsparcia finansowego OzN jest nieprzejrzysty i niesprawiedliwy. Wprowadzenie dodatku dopełniającego w formie uniwersalnej kończy z różnicowaniem obywateli ze względu na to, w którym systemie (ZUS, KRUS czy PZOON) otrzymali orzeczenie.

PROJEKT USTAWY

z dnia [data] r.

o uniwersalnym dodatku dopełniającym dla osób z niepełnosprawnościami

Art. 1.

Ustawa określa zasady i tryb przyznawania oraz wypłaty uniwersalnego dodatku dopełniającego, zwanego dalej „dodatkiem”, mającego na celu wyrównanie szans oraz wsparcie osób z niepełnosprawnościami w pokrywaniu zwiększonych kosztów życia i rehabilitacji.

Art. 2.

1. Dodatek przysługuje osobom posiadającym ważne orzeczenie o:

1a. całkowitej niezdolności do pracy i samodzielnej egzystencji, wydane przez lekarza orzecznika ZUS/ Krus lub znacznym stopniu niepełnosprawności wydane przez powiatowe lub wojewódzkie zespoły ds. orzekania o niepełnosprawności (PZOON).

1b. Całkowitej niezdolności do pracy wydane przez lekarza orzecznika ZUS/ Krus lub umiarkowanym stopniu niepełnosprawności, wydane przez powiatowe lub wojewódzkie zespoły ds. orzekania o niepełnosprawności (PZOON).

1c. Częściowej niezdolności do pracy wydane przez lekarza orzecznika ZUS lub lekkim stopniu niepełnosprawności, wydane przez powiatowe lub wojewódzkie zespoły ds. orzekania o niepełnosprawności (PZOON).

2. Dowolność wyboru orzeczenia na podstawie którego będzie wypłacany dodatek dopełniający zależy od wnioskodawcy

Orzeczenia wymienione w ust. 1 traktuje się zamiennie na potrzeby ustalenia prawa do dodatku.

Art. 3.

1. Wysokość dodatku ustala się jako kwotę stanowiącą różnicę między minimalnym wynagrodzeniem za pracę a kwotą aktualnej renty socjalnej.

2. Kwota dodatku podlega proporcjonalnemu dostosowaniu do stopnia niepełnosprawności i orzeczonej niezdolności:

○

1. 100% kwoty dodatku – dla osób z orzeczoną niezdolnością do samodzielnej egzystencji lub znacznym stopniem niepełnosprawności;

○

2. 75% kwoty dodatku – dla osób z orzeczoną całkowitą niezdolnością do pracy lub umiarkowanym stopniem niepełnosprawności;

○

3. 50% kwoty dodatku – dla osób z orzeczoną częściową niezdolnością do pracy lub lekkim stopniem niepełnosprawności.

2. Finansowanie z Funduszu Solidarnościowego:

Wskazanie Funduszu Solidarnościowego jako źródła finansowania jest uzasadnione jego ustawowym celem, którym jest "wsparcie społeczne, zawodowe, zdrowotne oraz finansowe osób niepełnosprawnościami". Przekierowanie środków z tego funduszu bezpośrednio do rąk OzN w formie dodatku dopełniającego zapewnia najwyższą efektywność pomocy.

3. Skutki społeczne:

- **Likwidacja wykluczenia:** Osoby na rentach z KRUS czy osoby z orzeczeniami PZOON niebędące na rentach socjalnych często znajdują się w gorszej sytuacji materialnej mimo identycznych barier zdrowotnych. Projekt wyrównuje te szanse.
- **Podmiotowość:** Proporcjonalność dodatku (100%, 75%, 50%) pozwala na sprawiedliwy podział środków w zależności od stopnia ograniczeń w samodzielnym życiu, co realizuje postanowienia Konwencji ONZ o prawach osób niepełnosprawnych.

4. Skutki finansowe:

Choć reforma wymaga nakładów finansowych, realnie zmniejszy ona wydatki państwa na doraźną pomoc społeczną, ponieważ osoby z niepełnosprawnościami zyskają stabilne źródło dochodu pozwalające na zaspokojenie podstawowych potrzeb rehabilitacyjnych i bytowych.

Obecny system „zasiłku stałego” często karze rodziny za to, że ze sobą mieszkają, zamiast im pomagać. Poniżej znajduje się projekt nowelizacji ustawy o pomocy społecznej wraz z uzasadnieniem opartym na prawie krajowym i międzynarodowym.

PROJEKT USTAWY

z dnia [data] r.

o zmianie ustawy o pomocy społecznej

Art. 1.

W ustawie z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej wprowadza się następujące zmiany:

1. **Art. 37 ust. 1 otrzymuje brzmienie:**
„Zasiłek stały przysługuje pełnoletniej osobie całkowicie niezdolnej do pracy z powodu niepełnosprawności. **Przy ustalaniu uprawnienia do zasiłku stałego nie uwzględnia się dochodów pozostałych członków rodziny w gospodarstwie domowym (indywidualizacja świadczenia).**”
2. **Art. 8 ust. 4 uzupełnia się o pkt 11 i 12 w brzmieniu:**
„Do dochodu ustalanego na potrzeby zasiłku stałego nie wlicza się:
3. **zasiłku pielęgnacyjnego; zasiłków okresowych, celowych oraz dodatku mieszkaniowego**
4. **dodatku dopełniającego.**”
5. **Art. 37 ust. 2 otrzymuje brzmienie:**
„Zasiłek stały ustala się w wysokości 130% kryterium osoby samotnie gospodarującej.

UZASADNIENIE

1. Cel zmiany: Podmiotowość zamiast zależności

Obecne przepisy zmuszają dorosłe osoby z niepełnosprawnością do całkowitej zależności finansowej od rodziców lub rodzeństwa. Rodzina powinna być dla OzN systemem wsparcia emocjonalnego, a nie jedynym źródłem utrzymania. Obciążanie budżetu domowego wszystkimi kosztami życia dorosłego OzN prowadzi do pauperyzacji całych rodzin.

2. Ochrona Minimum Egzystencji

Zasiłek stały ma z założenia chronić przed skrajnym ubóstwem. Odliczanie od niego zasiłku pielęgnacyjnego (który służy pokryciu kosztów leczenia) lub wliczanie dochodów rodziny sprawia, że świadczenie staje się iluzoryczne. Zasiłek pielęgnacyjny i dodatek dopełniający to środki na „dodatkowe potrzeby”, a nie na jedzenie i opłaty.

3. Argumentacja Konstytucyjna (Konstytucja RP):

- **Art. 69:** „Osobom niepełnosprawnym władze publiczne udzielają, zgodnie z ustawą, pomocy w zabezpieczeniu egzystencji, przysposobieniu do pracy oraz komunikacji społecznej”. Państwo nie może przerzucać tego obowiązku w całości na rodzinę.
- **Art. 32:** Zasada równości – OzN mają prawo do godnego życia niezależnie od statusu materialnego ich bliskich

4. Konwencja ONZ o prawach osób niepełnosprawnych:

- **Art. 19 (Niezależne życie):** Państwo ma obowiązek zapewnić OzN możliwość wyboru miejsca zamieszkania i warunków życia, tak aby nie były one zmuszone do życia w „szczególnych warunkach” (pełnej zależności od rodziny).
- **Art. 28 (Odpowiedni poziom życia i ochrona socjalna):** Państwo uznaje prawo OzN do ochrony socjalnej i do korzystania z tego prawa bez dyskryminacji ze względu na niepełnosprawność, w tym do zapewnienia dostępu do pomocy ze strony państwa w celu pokrycia wydatków związanych z niepełnosprawnością.

Wniosek:

Zmiana sposobu przyznawania zasiłku stałego na system **indywidualny** (bez dochodu rodziny) to krok w stronę godności. Państwo musi przestać traktować rodzinę OzN jako „zastępczy system ubezpieczeń”, a zacząć widzieć w niej partnera, którego nie wolno finansowo dobijać.

